

Asia C-164/20**Ennakkoratkaisupyyntö****Jättämispäivä:**

20.4.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Landesgericht Korneuburg (osavaltion tuomioistuin, Korneuburg, Itävalta)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

27. 2.2020

Valittaja:

Airhelp Limited

Vastapuoli:

Austrian Airlines AG

ITÄVALLAN TASAVALTA

Landesgericht Korneuburg

Landesgericht Korneuburg on tehnyt muutoksenhakutuomioistuimena asiassa, jossa kantajana oli **Airhelp Limited**, Central Hong Kong [– –], ja vastaajana **Austrian Airlines AG**, [– –] Wienin lentoasema [– –], ja joka koskee **1 200 euroa** [– –], kantajan Bezirksgericht Schwechatin 21.10.2019 antamasta tuomiosta [– –] tekemän valituksen johdosta seuraavan

välipäätöksen

1. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan perusteella seuraava **ennakkoratkaisukysymys**:

”Onko matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 5, 6 ja 7 artiklaa tulkittava siten, että lentoaseman lääkärin toteamaa lentomatkustajan sairautta, jonka vuoksi tämä

lentokoneessa, joka ei ole vielä lähtenyt liikkeelle, jo oleva matkustaja ei ole lentokuntoinen, [**alkup. s. 2**], mistä syystä lentoliikenteen harjoittaja kieltäytyy kuljettamasta tätä lentomatkustajaa, niin että hänen on poistuttava ja hänen matkatavaransa on purettava lentokoneesta, pidettävä matkustajille heidän lennolla pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna poikkeuksellisenä olosuhteena?”

2. Asian käsittelyä lykätään, kunnes unionin tuomioistuin on antanut asiassa ennakkoratkaisunsa.

P e r u s t e l u t

I Pääasian oikeudenkäynti:

a. Seuraavat **tosiseikat** ovat riidattomia [– –]:

R. M:llä ja H.M:llä oli vahvistettu varaus vastapuolen lennolle

- OS 872 Teheranista (IKA) Wieniin (VIE); aikataulun mukainen lähtöaika 9.1.2018 klo 03:50 ja aikataulun mukainen saapumisaika 9.1.2018 klo 06:00;

- OS 451 Wienistä (VIE) Lontooseen (LHR); aikataulun mukainen lähtöaika 9.1.201[8] klo 6.40 ja aikataulun mukainen saapumisaika 9.1.2018 klo 8.15;

- AC 8283 Lontoosta (LHR) Halifaxiin (YHZ); aikataulun mukainen lähtöaika 9.1.2018 klo 11.10 ja aikataulun mukainen saapumisaika 9.1.2018 klo 14.00.
[**alkup. s. 3**]

Lento OS 872 viivästyi 53 minuuttia ja lähti tosiasiallisesti vasta 9.1.2018 klo 4.30 IKA:sta ja laskeutui klo 6.53 VIE:niin. Lennettävä reitti IKA:sta YHZ:hen on pituudeltaan yli 3500 km.

Lennon OS 872 viivästymisestä 40 minuutin voidaan katsoa johtuneen seuraavista tapahtumista. Kun koneeseen nousu IKA:ssa oli alkanut, vastaajan miehistöön kuuluva senioriasemassa oleva työntekijä huomasi, että erään matkustajan terveydentila oli selvästi huono. Vastaajan toimintakäsikirjan mukaan on niin, että jos katsotaan, että henkilö ei terveysongelmiensa vuoksi ole lentokuntoinen, häntä ei saa kuljettaa. Tähän sääntöön on olemassa poikkeuksia silloin, kun matkustajalla on mukanaan lääkärinlausunto, mitä tässä tapauksessa ei ollut. Senioriasemassa oleva miehistön jäsen konsultoi lentoaseman lääkäriä tekemänsä ensiarvion tarkistamiseksi. Myös tämä katsoi, ettei kyseinen matkustaja ollut lentokuntoinen, minä vuoksi vastaaja kieltäytyi kuljettamasta häntä. Matkustajan oli poistuttava koneesta, ja hänen matkatavaransa oli purettava koneesta. Sitä ei kyetty vahvistamaan, mistä terveysongelmasta täsmälleen oli kyse.

Lento OS 872 viivästyi vielä 13 minuuttia syistä, joita ei kyetty tarkemmin vahvistamaan.

VIE:n lentoasemalla vähimmäisvaihtoaika (minimum connecting time) on 25 minuuttia. Jos lento olisi viivästynyt vain 13 minuuttia, eikä 40 minuutin lisäviivästystä olisi tapahtunut, matkustajat olisivat ehtineet liityntälennolle.

b. Kantaja vaatii 1 200 euron suuruisen korvauksen maksamista korkoineen matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan ja 7 artiklan nojalla. **[alkup. s. 4]**

Se esittää perusteena – siltä osin kuin vielä muutoksenhakumenettelyn kannalta on merkityksellistä –, että R.M. ja H.M. ovat siirtäneet oikeutensa sille ja se on hyväksynyt siirron. Lento OS 872 viivästyi, minkä vuoksi R.M. ja H.M. myöhästyivät liityntälennolta ja saapuivat määräpaikkaan yli kolme tuntia viivästyneenä. Kyseessä eivät olleet poikkeukselliset ja erityiset sääolosuhteet tai muut mainitussa asetuksessa tarkoitettut korvauksen poissulkemisperusteet.

c. Vastaaja vaatii kanteen hylkäämistä. Se toteaa – siltä osin kuin muutoksenhakumenettelyn kannalta on merkityksellistä, että neljävuotias (H.M.) ei voi oikeudellisesti pätevästi siirtää oikeuksiaan. Lennon OS 872 IKA:sta VIE:niin viivästymisen voidaan katsoa johtuneen poikkeuksellisista olosuhteista, koska 9.1.2018 lennolla OS 872 eräs matkustaja sairastui tai kuoli, ja lento viivästyi tämän vuoksi 40 minuuttia.

d. Asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsitellyt tuomioistuim hylkäsi kanteessa esitetyt vaatimukset kokonaisuudessaan ja esitti pääasiallisina perusteluinaan, että miehistön jäsenen sairastuminen tai kuolema ei säännönmukaisesti ole asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu riittävä peruste, koska kyseessä on seikka, jonka on katsottava kuuluvan lentoliikenteen harjoittajalla olevan riskin piiriin. Matkustajan sairastumista tai kuolemaa on kuitenkin tarkasteltava toisin ja riippumatta siitä, ilmenikö tämä asianomaisen lennon **[alkup. s. 5]** vai sitä edeltäneen lennon aikana; tämä seikka ei kuulu lentoliikenteen harjoittajalla olevan riskin piiriin, koska kyseessä on itse asiassa elämään kuuluva riski. Ei kuitenkaan voida olettaa, että matkustajan terveydentila ennen lennon aikataulun mukaista lähtöä on niin huono, että hän ei voi nousta lennolle, eikä se myöskään ole osa lentoliikenteen tavanomaista ja odotettavissa olevaa kulkua. Vastapuoli ei olisi voinut välttää tätä seikkaa, joka ei myöskään ollut sen hallittavissa, koska vastapuoli ei voinut mitenkään vaikuttaa matkustajan terveydentilaan. Vastaja ei pidä vaatia täsmällisempiä sairaudesta ja sen vakavuudesta, koska vastaaja ei saa tietosuojaan liittyvistä syistä kerätä ja säilyttää matkustajien terveystietoja. Matkustajan sairastumista juuri ennen lennon aikataulun mukaista lähtöä on pidettävä poikkeuksellisena olosuhteena. Vastapuoli on toteuttanut kaikki välttämättömät toimenpiteet matkustajan poistamiseksi ja hänen matkatavaroidensa purkamiseksi lentokoneesta. Tässä

tilanteessa ei ollut mitään sellaisia kohtuullisia toimenpiteitä, jotka olisi voitu toteuttaa muiden matkustajien kuljetuksen nopeuttamiseksi. Korvaavan lentokoneen käyttöön asettaminen tai matkustajien uudelleen reitittäminen jollekin toiselle lennolle olisivat johtaneet vain pidempään viivästymiseen. Vastaaja on näin ollen toteuttanut kaikki toimenpiteet, joita siltä voitiin kohtuudella edellyttää, matkustajien kuljettamiseksi mahdollisimman vähäisin viivästyksin. Lisäviivästys, joka kesti 13 minuuttia, ei ollut liityntälennolta myöhästymisen syynä

e. Kantaja on **valittanut** tästä tuomiosta. Se väittää ennen kaikkea, että **[alkup. s. 6]** asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsitelleen tuomioistuimen oikeudellinen arviointi on virheellinen. Saksan Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin) on jo useaan otteeseen vahvistanut, että lainsäätäjä ei hyväksy poikkeukselliseksi olosuhteeksi kaikkia tapahtumia, joita ei olisi voitu välttää, vaan ainoastaan sellaiset, jotka eivät kuulu tavanomaiseen tapahtumien kulkuun eli menevät tavanomaisesti odotettavissa olevan lentoliikenteen kulun ulkopuolelle. Näin ollen lentomatkustajan sairastumista tai kuolemaa ei ole pidettävä poikkeuksellisenä olosuhteena, koska nämä tapahtumat eivät ole lentoliikenteen arjessa harvinaisia. Erityisesti pitkän matkan lennoilla, kuten käsiteltävänä olevassa asiassa, lentomatkustajan sairastuminen on vastaavasti todennäköistä jo yksin sen vuoksi, että pitkän matkan lennoilla matkustajamäärät ovat suuria. On otettava huomioon, että tämän vuoksi näitä tilanteita varten on olemassa erityiset säännöt. Toimintaohjeisiin sisältyvät menettelyohjeet sairastuneen matkustajan kanssa toimimiseksi, mikä osoittaa, että vastaajan on otettava huomioon matkustajien sairastuminen, minkä se on myös tehnyt. Jo tämän vuoksi kyseessä ei ole asetuksen (EY) N:o 261/2004 tarkoitettu poikkeuksellinen olosuhde. Vaikka yleisyys ei yksin ole riittävä tekijä sen osoittamiseksi, että kyseessä on poikkeuksellinen olosuhde, sekä yleisyys että se seikka, että tapahtumaa varten on olemassa ennalta määritetyt menettelyt, ovat kuitenkin osoitus siitä, että kyse on lentoliikenteessä tavanomaisesta tapahtumasta. Merkityksellinen tekijä on myös se, miten suuri osa 40 minuutin myöhästymisestä johtui lentomatkustajan poistumisesta ja matkatavaroiden purkamisesta ja kuinka paljon aikaa kului tosiasiallisiin lääkärin toimiin.

f. Vastapuoli katsoo **valitukseen antamassaan vastauksessa**, että valitusta ei ole hyväksyttävä, viittaa saksalaisten tuomioistuinten antamiin ratkaisuihin, joissa **[alkup. s. 7]** matkustajan sairastumista on pidetty poikkeuksellisenä olosuhteena, ja yhtyy sisällöllisesti pääosin asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsitelleen tuomioistuimen tekemiin toteamuksiin.

g. **Muutoksenhakutuomioistuimena** toimivan Landesgericht Korneuburgin on toisena ja viimeisenä oikeusasteena ratkaistava kantajan vaatimukset.

Todettakoon ennakolta, että R.M:n vaatimusten osalta kysymys pätevästä siirrosta on selvitetty. Sitä, onko H.M:n tekemä siirto pätevä, ei ole pidettävä unionin oikeuteen liittyvänä kysymyksenä. Kansallisista prosessioikeudellisista syistä ja muutoksenhakutuomioistuimen oikeudellisen pohdinnan perusteella tätä kysymystä olisi tarkasteltava vain, jos unionin tuomioistuin vastaa

ennakkoratkaisukysymykseen kieltävästi. Asian ratkaiseminen riippuu siis - ainakin R.M:n osalta - asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 3 kohdan tulkinnasta.

II. Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Landesgericht Korneuburg muutoksenhakutuomioistuimena lähtee tähänastisen unionin oikeutta koskevan oikeuskäytännön soveltamisen perusteella siitä, että tapahtumaa on aina pidettävä asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna poikkeuksellisena olosuhteena, kun se ei liity asianomaisen lentoliikenteen harjoittajan toiminnan tavanomaiseen harjoittamiseen eikä luonteensa tai alkuperänsä vuoksi ole tämän tosiasiallisesti hallittavissa (C-549/07, C-402/07, C-432/07, C-12/11, C-257/14).

Lisäksi on olemassa useita Itävallan ja Saksan tuomioistuinten keskenään erilaisia ratkaisuja siitä, onko lentomatikustajan sairastumisesta johtuvaa hätätilannetta **[alkup. s. 8]** pidettävä asetuksen (EY) N:o 261/204 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna poikkeuksellisena olosuhteena. Jo tästä ilmenee, että mainitun säännöksen sisältö ei ole niin ilmeinen, että voitaisiin lähteä siitä, että kyseessä on acte clair.

Muutoksenhakutuomioistuin ei pidä tarpeellisena enemmälti erottaa, mikä osuus 40 minuutin viivästymisestä johtui varsinaisista lääketieteellisistä toimenpiteistä ja mikä osuus matkustajan lentokoneesta poistumisesta ja matkatavaroiden purkamisesta, koska lentokoneesta poistuminen ja matkatavaroiden purkaminen olivat lääkärin suorittaman tutkimuksen välitön ja väistämätön seuraus.

[--]

Landesgericht Korneuburg, 22 osasto

Korneuburg, 27.2.2020

[--]